

do nich między innymi wirusowa choroba marmurkowatej śledziony bażantów (MSB). Atakuje bażanty w chowie zamkniętym w wieku 3-8 miesięcy, powodując duże straty (5-20% stada). Objawy przyżyciowe to duszność i problemy z oddychaniem. Zdaniem lekarzy weterynarii choroba jest szeroko rozpowszechniona w stadach bażantów i należy ją brać pod uwagę oceniając przyczyny strat w chowie fermowym [17].

Największą liczbę upadków bażantów odnotowuje się w okresie ich odchovu. Mniejsze straty obserwuje się w okresie reprodukcyjnym. Najczęstszą ich przyczyną są nieodpowiednie warunki utrzymania, a także wrodzone wady, zatrucia, schorzenia układu pokarmowego i rozrodczego samicy oraz choroby inwazyjne. Również kanibalizm i pterofagia, niehamowane przez hodowcę, mogą być przyczyną dużych strat [15]. Z powyższego wynika, że bardziej opłacalne dla hodowcy jest podejmowanie działań profilaktycznych, które w znaczący sposób mogą ograniczyć liczbę upadków ptaków w najbardziej newralgicznych okresach chowu.

Literatura: 1. Appleby M.C., Hughes B.O., 1991 – *World's Poultry Sci. J.* 47, 109-128. 2. Brännström S., Hansson I., Chirico J., 2010 – *Experimental and Applied Acarology* 50, 299-307. 3. Bright A., 2007 – *British Poultry Sci.* 48, 253-263. 4. Cencek T., Ziomko I., Majdański R., 2000 – *Med. Weter.* 56, 114-116. 5. Cencek T., Ziomko I., Topór W., 2002 – *Med. Weter.* 58, 353-355. 6. Chauve C., 1998 – *Vet. Parasitol.* 79, 239-245. 7. Choct M., Hartini S., 2003 – *Recent Advances in Animal Nutrition Australia* 14, 157-162. 8. Dolka I., Dolka B., 2012 – *Magazyn Wet.* 9, 742-748. 9. Gorzowski M., Jabłoński K., 2002 – *Bažanty i pawie*. Agencja Wydawnicza Ergos, Warszawa, 42-47. 10. Karakulska J., Kopron K., Nawrotek P., Czernomys-Furowicz D., 2008 – *Acta Scien-*

tiarum Polonorum, Zootechnica 7 (1), 19-32. 11. Ledwoń A., Szeleszczuk P., 2009 – *Magazyn Wet.* 18, 838-840. 12. Mituniewicz T., 2013 – *Ogólnopolski Informator Drobiarski*. MASTERPRESS, Olsztyn, 8, 32-44. 13. Mituniewicz T., 2014 – *Ogólnopolski Informator Drobiarski*. MASTERPRESS, Olsztyn, 3, 20-34. 14. Moravkova M., Lamka J., Kriz P., Pavlik I., 2011 – *Veterinari Medicina* 56 (7), 333-340. 15. Mróz E., 2003 – *Bažanty*. Oficyna Wydawnicza HOŻA, Warszawa, 124-128. 16. Nasiadka P., Dziedzic R., 2014 – *Podręcznik najlepszych praktyk ochrony kuropatwy i zająca*. Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, Warszawa, 21-22. 17. Niczyporuk J. S., Samorek-Salamonowicz E., Czekał H., 2010 – *Życie Wet.* 85 (10), 822-824. 18. Niemczak H., 1998 – *Poradnik drobiarski*. Fundacja Rozwój SGGW, Warszawa, 153-157. 19. Pennycott T. W., 2000 – *The Veterinary record* 146 (10), 276. 20. Philips JR., 1993 – *Compendium on Continuing Education for the Practicing Veterinarian* 15, 671-683. 21. Pilarczyk B., Balicka-Ramisz A., Ramisz A., Pająk B., 2004 – *Med. Weter.* 60 (8), 874-876. 22. Rochette F., Engelen M., Van den Bossche H., 2003 – *J. Vet. Pharmacology and Therapeutics* 26, 31-47. 23. Rodenburg T.B., Komen H., Ellen D.E., Uitdehaag K.A., van Arendonk J.A., 2008 – *Applied Animal Behavior Sci.* 110, 217-228. 24. Steinfeldt S., Kjaer J.B., Engberge R.M., 2007 – *British Poultry Sci.* 48, 454-468. 25. Świątkiewicz S., Arczewska A., Koreleski J., 2009 – *Med. Weter.* 65 (9), 584-587. 26. Tropiło J., Kiszczak L., 1996 – *Łowiec Polski* 10, 22-23. 27. Urban-Chmiel R., 2014 – *Życie Wet.* 89 (9), 756-759. 28. Urbanowski M., 2012 – *Trouw i my* 2 (20), *Trouw Nutrition Polska*, 16-18. 29. van Krimpen M.M., Kwakkel R.P., Reuvekamp B.F.J., van Peet-Schwering C.M.C., den Hartog, L.A., Verstegen, M.W.A., 2005 – *World's Poultry Sci. J.* 61, 663-686. 30. Wade L., 2006 – *Veterinary Medicine* 101 (12), 782-790. 31. Zábranský L., Šoch M., Šíp P., Šimková A., Švejdová K., Čermák B., Petrášková E., Maršálek M., 2014 – *Scientific Papers: Animal Science and Biotechnologies* 47 (2), 347-351. 32. Ziółkowska G., Tokarzewski S., 2007 – *Annales UMCS Lublin, LXII*, 70-79.

LXXX Zjazd Naukowy PTZ w Bydgoszczy

LXXX Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (PTZ) w Bydgoszczy był wyjątkowy. Otrzymał się w dniach 21-23 września 2015 roku w 80. rocznicę tradycyjnych, dorocznych spotkań, gromadzących przede wszystkim polskich specjalistów z zakresu nauki i praktyki hodowli zwierząt. Był to swoisty jubileusz wskazujący na wieloletnią historię PTZ oraz podkreślający jego znaczenie. PTZ powstał w 1922 roku, wkrótce po odzyskaniu przez nasz kraj niepodległości po 123-letnim okresie niewoli i z tego tytułu jest jednym z najstarszych tego typu towarzystw w Europie i na świecie. PTZ chlubnie wpisał się nie tylko w osiągnięcia nauk zootechnicznych i polskiej hodowli, ale także w dzieje naszego państwa.

Tematem LXXX Zjazdu Naukowego było hasło: „Produkty lokalne pochodzenia zwierzęcego szansą rozwoju regionalnego”. Nawiązuje ono do „smaków przeszłości”, poszukując miejsca dla tradycyjnych produktów lokalnych w dobie ujednoliconego i uproszczonego żywienia. Jakże uboga jest nasza dzisiejsza kuchnia w porównaniu do oferty naszych przodków. Któż ze współczesnych smakował przyrządzanych na różne sposoby wróblu, głuszców, kosów, kuropatw, gołębi czy nawet wiewiórek. Któż wie co to jest ber, pasternak, kucmerka, świerzabek bulwiasty. Dzisiejszy konsument zwykle zadowala się strawami przyrzą-

Fot. Uroczystość wręczenia odznaki „Zasłużony dla rolnictwa”; od lewej: Prezes PTZ prof. R. Niżnikowski, prof. A. Litwińczuk, dr M. Balcerak, dr hab. A. Szymanowska i poseł mgr E. Kłopotek (fot. S. Socha)

dzanymi jak najprościej i jak najszybciej, przygotowanymi przeważnie z wieprzowiny albo z mięsa kurzych brojlerów.

Województwo kujawsko-pomorskie jest znane w kraju nie tylko ze względu na bogate dziedzictwo kulinarne, ale również jako ważny ośrodek życia gospodarczego, z dobrze rozwiniętym rolnictwem. Tutaj zlokalizowanych jest wiele czołowych stad bydła, świń, koni i owiec. Tutaj też znajduje się wiele ferm zwierząt futerkowych oraz zakła-

dów produkcji drobiarskiej. Jest to także charakterystyczny region bogaty kulturowo, z pielęgnowanymi do dziś tradycjami ziem: kujawskiej, dobrzyńskiej, chełmińskiej, ale także Pałuk, Krajny, Borów Tucholskich czy Kociewia.

Produkty lokalne Regionu Pomorza i Kujaw, dzięki dużemu różnicowaniu, wnoszą ważny wkład do narodowego dziedzictwa kulinarnego Polski, a także mogą być inspiracją dla współczesnej kuchni. Dlatego też Bydgoszcz jest dobrym miejscem do debat i rozważań naukowych nie tylko nad chowem i hodowlą zwierząt, ale także nad możliwością lepszego wykorzystania produktów pochodzenia zwierzęcego w żywieniu człowieka. Jest to miasto wielu kultur, leżące na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych – lądowych i wodnych. Jej położenie u zbiegu Kanału Bydgoskiego, Brdy i jej ujścia do Wisły sprawia, że ma ona unikalny charakter „miasta na wodzie”.

Bydgoskie Koło Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego gościło licznych przedstawicieli świata nauki i praktyki hodowlanej. Na Zjazd Naukowy PTZ, który odbywał się w murach Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego przybyło około 180 osób oraz wielu zaproszonych gości związanych ze środowiskiem zootechnicznym z całej Polski.

Tradycyjnie na początku Zjazdu wręczono medale Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – „Zasłużony dla rolnictwa”. Otrzymali je: prof. dr hab. Anna Litwińczuk, dr hab., prof. nadzw. UP Anna Szymanowska i dr Marek Balcerak (fot.). Członkostwem Honorowym PTZ wyróżniono dr. inż. Alfreda Dankowskiego, a Odznakę Honorową PTZ wręczono Dziekanowi Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego prof. dr. hab. Zenonowi Bernackiemu. W części oficjalnej przedstawiono również wyniki konkursów na najlepsze prace doktorskie i magisterskie z zakresu nauk zootechnicznych. Szczegółowe wyniki konkursów i lista laureatów zostały zamieszczone na łamach „Przeglądu Hodowlanego” nr 5/2015.

Pierwszego dnia Zjazdu, podczas obrad plenarnych, uczestnicy mieli okazję wysłuchać trzech referatów. Wśród zaproszonych prelegentów, jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Władysław Migdał (Uniwersytet Rolniczy w Krakowie), który wygłosił interesujący referat dotyczący sterowania jakością produktów pochodzenia zwierzęcego. Z kolei w zastępstwie prof. dr hab. Henryka Runowskiego, głos zabrał dr hab. Andrzej Parzonko, przedstawiciel Katedry Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw SGGW w Warszawie, który w sposób przekonujący nakreślił prognozy rozwoju produkcji zwierzęcej w świetle aktualnych uwarunkowań. Uczestnicy mieli również możliwość wysłuchania ciekawego referatu dr. Ryszarda Kamińskiego, zastępcy dyrektora KP ODR w Minikowie, który celnie scharakteryzował sytuację produktów lokalnych pochodzenia zwierzęcego w województwie kujawsko-pomorskim.

Już od pierwszego dnia spotkania, podczas przerw w obradach, wszyscy zebrani mieli możliwość degustacji lokalnych produktów pochodzenia zwierzęcego: m.in. wyrobów przygotowanych przez Masarnię pana Paszkiewicza ze Ślesina (kiełbasy, pasztety, kaszanki i szynki); produkty Mleczarni KESEM ze Znakiem Gwarancyjnym „JAKOŚĆ – TRADYCJA” twaróg krajanka i klinek z Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej; z Kołudy Wielkiej zaserwowano: półgęsek, sery owcze, „Wędzonek kołudzki”, „Ser kołudzki”, ser kwasowo-podpuszczkowy, „Twarożek Owczy”, ser solankowy „Oweta Kołudzka” oraz ser pomazankowy „Bryndza owcza”. Były też produkty KLAISTRA pod nazwą „Spizarnia Kujawsko-Pomorska” oraz Kajmak – Firma Polder, soki jabłkowe i jabłkowo-gruszkowy – Firma Klimkiewicz, musztarda kcyńska – Firma Grewling, sól ciechocińska – Uzdrowisko Ciechocinek, oleje naturalne – J.A.W. Łącz.

Również pierwszego dnia Zjazdu odbyły się obrady Okrągłego Stołu, w których uczestniczyli przedstawiciele świata nauki i praktyki hodowlanej. Tematem przewodnim obrad była konkurencyjność sektora produkcji zwierzęcej na rynku Unii Europejskiej. Referat wprowadzający do debaty wygłosił dyrektor oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego w Bydgoszczy Tadeusz Zaborowski, który skoncentrował się głównie na tematyce dotyczącej rozwoju pogłowia bydła i trzody chlewnej w ostatniej dekadzie, omawiając w szczególności sytuację na tym rynku w ostatnim roku. Przedstawił działania edukacyjne, jakie podejmowane są w naszym kraju, mające na celu zwiększenie spożycia mięsa wołowego. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem i wzbudziło burzliwą dyskusję dotyczącą między innymi sektora produkcji wołowiny w Polsce.

Głos w dyskusji zabrał m.in. prof. dr hab. Zbigniew Litwińczuk, który podkreślił ogromne znaczenie i możliwości chowu bydła użytkowanego w kierunku mięsnym. Zaznaczono niewątpliwe walory kulinarne wołowiny i konieczność jej właściwej obróbki, która może zagwarantować pyszne posiłki. W dyskusji podjęto również inne problemy, na które napotykają hodowcy wszystkich gatunków zwierząt, szczególną uwagę zwracano na kwestię opłacalności produkcji zwierzęcej i dotacji rolniczych. Z nadzieją, ale i niepokojem przedstawiciele świata praktyki i nauki spoglądają na sytuację na rynku produktów pochodzenia zwierzęcego w UE, ale również innych krajów, do których eksportujemy nasze produkty. Zwrócono uwagę na możliwość lepszego wykorzystania użytków zielonych i nieużytków dla zwiększenia produkcji jagnięciny (prof. T.M. Gruszecki), koniny (prof. Z. Jaworski). Wskazano również na konieczność poprawy jakości polskich produktów pochodzenia zwierzęcego, co zawsze jest doceniane na rynku nie tylko polskim, ale też zagranicznym.

Bogaty w wydarzenia pierwszy dzień Zjazdu zamknęła uroczysta kolacja, podczas której degustowano lokalne produkty przy muzyce i tańcach. Wręczono również nagrody laureatom konkursu za najlepszą prezentację podczas Sesji Młodych Naukowców, która odbyła się w godzinach popołudniowych pierwszego dnia Zjazdu, zgodnie z tradycją tych spotkań. Wzięło w niej udział 11 adeptów nauki z uczelni o profilu rolniczym z całego kraju. Pierwszą nagrodę zdobyła mgr inż. Katarzyna Olczak z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie za prezentację pt. „Zdolności uczenia młodych koni huculskich w dwóch różnych testach z uwzględnieniem poziomu płochliwości”, drugą nagrodę – mgr inż. Justyna Błażejka z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie za prezentację pt. „Wpływ kwasu β -hydroksy- β -metylomasołowego (HMB) na użyteczność mięsną oraz odporność humoralną u kóz”, a trzecią – mgr inż. Agata Kokocińska z Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu za prezentację „Dobrostan psów wykorzystywanych w zooterapii”.

Drugiego dnia Zjazdu odbyły się obrady w poszczególnych sekcjach specjalistycznych. Przeprowadzono również wybory władz sekcji. Ogółem na Zjeździe zaprezentowano 186 doniesień naukowych w poszczególnych sekcjach, w tym 16 w Sesji Młodych Naukowców.

W trzecim dniu Zjazdu chętni mieli okazję wziąć udział w wyjeździe specjalistycznym pod intrygującym i nieco zabawnym hasłem „Niech Cię Zakole!”. W ramach wyjazdu przewidziano przejazd trasą widokową i zwiedzanie obiektów lokalnej architektury oraz atrakcji turystycznych Zakola Dolnej Wisły. Podczas krótkiego pobytu w Toruniu uczestników Zjazdu wprowadzono w atmosferę Średniowiecza przy zwiedzaniu zabytków, pozostałości murów i innych osobliwości miasta. Następnie przewieziono ich do

„Winnicy przy Talerzyku” Państwa Anny i Wiesława Jana-sińskich. Zrównoważoną produkcję i promocję polskiego wina łączy się w tym gospodarstwie z promocją wymienionych serów smakowych z okolicznych gospodarstw ekologicznych. Ostatnim punktem wyjazdu był obiad z pokazem kulinarnym w gospodarstwie agroturystycznym „Gzinianka” w Gzinie, gdzie głównie serwowano potrawy z jagnięciny i gęsiny przyrządzane z lokalnych produktów według zachowanych starych przepisów kulinarnych. Gzińskie lokalne smaki serwowane przez Państwa Tomczykiewiczów podawano wraz z różnymi dietetycznymi napojami przygotowanymi według starych receptur.

Jak pokazały smakowite degustacje, liczne dyskusje i rozmowy prowadzone podczas LXXX Zjazdu, pielęgnowanie tradycji produktów lokalnych może być przykładem mądrego i racjonalnego działania z pożytkiem dla zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej w myśl zasady „Swoj, do swojego, po swoje”.

Jako organizatorzy, pragniemy podziękować wszystkim uczestnikom za obecność w Bydgoszczy, zarówno naukowcom, jak i przedstawicielom szeroko rozumianej praktyki rolniczej. Cieszymy się, że było wśród nas tak wielu hodowców i przedstawicieli związków hodowców zwierząt. Równie serdecznie dziękujemy też firmom i instytucjom za wsparcie finansowe. Mam nadzieję, że pobyt na pięknej ziemi kujawsko-pomorskiej był owocny pod względem naukowym, a także był źródłem niezapomnianych, miłych wrażeń, wspomnień, oryginalnych smaków oraz pięknych widoków, do których będziecie Państwo zawsze chętnie wracać. (**Sławomir Mroczkowski, Beata Sitkowska**)

SEKCJA CHOWU I HODOWLI BYDŁA

W LXXX Zjeździe Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w Bydgoszczy, w ramach Sekcji Chowu i Hodowli Bydła udział zadeklarowało 40 osób reprezentujących wszystkie krajowe ośrodki zajmujące się tym gatunkiem zwierząt gospodarskich. Obrady odbywały się w dwóch sesjach – doniesieniowej i sprawozdawczo-wyborczej. W ich ramach przedstawiono 16 komunikatów naukowych, z których 10 zaprezentowano jako doniesienia ustne i 6 jako doniesienia posterowe. Poszczególnym sesjom przewodniczyli Profesorowie: Zygmunt Litwińczuk, Anna Sawa i Henryk Grodzki.

Interesujące było doniesienie pt. „Wpływ czystości krów utrzymywanych w różnych systemach na liczbę komórek somatycznych w mleku” przedstawione przez dr. Wojciecha Neja z UTP w Bydgoszczy (współautorzy: M. Bogucki, M. Jankowska i A. Sawa). W pracy tej dokonano oceny wpływu różnych systemów utrzymania bydła na jakość cytologiczną mleka krów. W następnym doniesieniu, referowanym przez doktor Ewę Pecka z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu (współautorzy: A. Zachwieja, M. Vasil, W. Zawadzki, J. Elecko, Z. Frantisek i Z. Farkasowa) przedstawiono „Wpływ gronkowców kolagulazo-ujemnych na zmiany właściwości fizyko-chemicznych siary krów”. Aktualne informacje dotyczące składu mineralnego siary krów zaprezentowano w doniesieniu autorstwa prof. prof. Janiny Pogorzelskiej i Jana Micińskiego z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie pt. „Zawartość składników mineralnych w wybranych fazach okresu siarowego krów”. W kolejnym wystąpieniu, mgr Edyta Wojtas z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu zaprezentowała doniesienie pt. „Zależność pomiędzy kondycją krów mlecznych w okresie zasuszenia a wydajnością, liczbą komórek somatycznych w mleku oraz wskaźnikami rozrodu”. Wyniki badań nad możliwościami oceny stresu ciepl-

nego cieląt przedstawił prof. Robert Kupczyński z Katedry Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt UP we Wrocławiu. Interesujące wyniki pracy nad zachowaniem bydła przygotował i przedstawił zespół autorów z Instytutu Zootechniki PIB w Balicach (A. Olszewski, P. Wójcik i M. Cwynar). Autorzy tego doniesienia zajmowali się oceną behawioru i produkcji mlecznej w wysokoprodukcyjnym stadzie krów. Najnowsze dane dotyczące stanu hodowli rodzimych ras bydła przedstawił zespół autorów z UP w Poznaniu (J. Różańska-Zawieja, A. Nienartowicz-Zdrojewska, Z. Sobek i M. Wojtuś). Znaczenie ciąży pojedynczej i mnogiej dla przebiegu porodu i śmiertelności okołoporodowej omówiła w kolejnym wystąpieniu prof. Anna Sawa z UTP w Bydgoszczy (współautorzy: M. Jankowska, W. Neja, S. Krężel-Czopek). Dr hab. Ewa Wójcik (UPH Siedlce) w swoim wystąpieniu zaprezentowała informacje na temat wymiany chromatyd siostrzanych w chromosomach bydła (współautorzy: M. Szostek, E. Smalec). Jako ostatnia w sesji doniesieniowej została zaprezentowana praca zespołu autorskiego P. Wójcik, A. Lasek i M. Cwynar z IZ PIB w Balicach. Autorzy przedstawili wyniki analiz czynników środowiskowych ograniczających utrzymanie pastwiskowe bydła mlecznego.

Po zakończeniu części merytorycznej obrad Sekcji rozpoczęła się część sprawozdawczo-wyborcza. Przewodniczącym tej części obrad został prof. Zygmunt Litwińczuk, przeprowadzono też wybór komisji skrutacyjnej. Dotychczasowy przewodniczący Sekcji prof. Piotr Guliński przedstawił sprawozdanie z działalności Sekcji Chowu i Hodowli Bydła w mijającej kadencji. Po dyskusji członkowie Sekcji jednomyślnie udzielili absolutorium ustępującemu Zarządowi i Przewodniczącemu. Następnie, w głosowaniu tajnym wybrano przewodniczącego Sekcji i Zarząd na następną kadencję. Przewodniczącym został ponownie prof. Piotr Guliński (UPH Siedlce), a w skład Zarządu weszli: prof. Henryk Grodzki (SGGW Warszawa), prof. Joanna Makulska (UR Kraków), prof. Jan Miciński (UWM Olsztyn), prof. Zygmunt Litwińczuk (UP Lublin), prof. Anna Sawa (UTP Bydgoszcz), prof. Ryszard Skrzypek (UP Poznań), prof. Jerzy Wójcik (ZUT Szczecin), prof. Andrzej Zachwieja (UP Wrocław) i dr hab. Witold Chabuz (UP Lublin). (**Piotr Guliński**)

SEKCJA CHOWU I HODOWLI TRZODY CHLEWNEJ

W obradach Sekcji Chowu i Hodowli Trzody Chlewnej wzięli udział reprezentanci krajowych ośrodków naukowych, uczelni, instytutów badawczych, instytutów Polskiej Akademii Nauk. Pracownicy wymienionych jednostek zajmują się szeroko rozumianymi zagadnieniami hodowli i chowu trzody chlewnej. Zgłoszono i wydrukowano w materiałach zjazdowych 2 referaty i 43 komunikaty dotyczące tego gatunku zwierząt. Referaty przygotowali młodzi naukowcy z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie i Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Najwięcej doniesień naukowych nadesłali pracownicy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy (po 8). Ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego nadesłano 4 komunikaty naukowe, z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zgłoszono po 3 doniesienia. Pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego w Krakowie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i Politechniki Rzeszowskiej w Rzeszowie nadesłali po 2 komunikaty. Dorobek Sekcji uzu-

pełnił 1 komunikat przesłany z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Niektóre nadesłane doniesienia były przygotowane we współautorstwie z pracownikami zagranicznych ośrodków naukowych: z Kanady, Niemiec i Irlandii, a także jednostek krajowych: Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Poznaniu oraz Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu.

Tematyka referatów i doniesień obejmowała zagadnienia dotyczące pracy hodowlanej, rozrodu, żywienia, jakości surowca i produktu. W eksperymentach będących podstawą do przygotowania wystąpień stosowano różnorodne nowoczesne narzędzia badawcze, często sięgano do technik molekularnych i badań analitycznych.

Sekcja Chowu i Hodowli Trzody Chlewnej PTZ obradowała w ramach dwóch sesji, którym przewodniczyli prof. dr hab. Wojciech Kapelański (Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt UTP w Bydgoszczy) oraz prof. dr hab. Anna Rekiel (Wydział Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie).

Rozpoczynając spotkanie, prof. dr hab. Anna Rekiel poinformowała zgromadzonych, że od ubiegłorocznego zjazdu naukowego w Siedlcach odeszli kolejni członkowie Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, specjaliści z zakresu trzody chlewnej. Stratę ponieśli koła: krakowskie, olsztyńskie, bydgoskie i warszawskie, w osobach profesorów Mariana Kozłowskiego, Jana Kaczmarczyka, Bronisława Raka oraz doktorów Leszka Mroczo i Dagmary Weremko. Zebrani chwilą ciszy uczcili pamięć zmarłych.

Pan prof. dr hab. Wojciech Kapelański – Prorektor UTP w Bydgoszczy serdecznie przywitał wszystkich uczestników sesji w gościnnych murach swojej uczelni. Po części oficjalnej rozpoczęto obrady.

W pierwszej sesji plenarnej referat na temat „ANALIZA AUTENTYCZNOŚCI WIEPRZOWINY PRZY UŻYCIU TESTÓW DNA” wygłosił dr Daniel Polasik z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Prelegent omówił czynniki, które stanowią podstawę kwalifikacji produktu spożywczego jako zafałszowanego. Stwierdził, że mięso i jego przetwory są jednym z najczęściej fałszowanych produktów, po rybach, owocach morza, nabiale oraz olejach/tłuszczach. Analizując mięso, głównymi czynnikami potwierdzania autentyczności mogą być: pochodzenie mięsa, stosowanie substytutów mięsa (inne mięso, tłuszcz, białko), sposób przetwarzania mięsa oraz dodatek innych substancji. W przypadku produktów z przetworzonego mięsa czerwonego nieścisłości dotyczą właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych, oznaczeń. Autor stwierdził, że skala fałszowania mięsa wieprzowego jest dość duża. Analizy oparte na badaniu DNA pozwalają na wykrycie zafałszowań nawet w przypadku bardzo małego udziału obcego gatunku bądź rasy. Jest też wysoce prawdopodobne, że rozwój technik badawczych przyczyni się do obligatoryjnego badania niektórych produktów wieprzowych, a nałożone na producentów kary uczynią zjawisko ekonomicznego motywowanego fałszowania żywności (ang. economically motivated adulteration – EMA) całkowicie nieopłacalnym.

Kolejny referat na temat „PORÓWNANIE JAKOŚCI MIĘSA RODZIMYCH ŚWIŃ RAS POLSKICH I WŁOSKICH” przygotował zespół autorski dr Karolina Szulc i dr Ewa Skrzypczak z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Prelegentka, dr Szulc krótko scharakteryzowała rasy włoskie, mniej znane słuchaczom, dokonując ich porównania z rasami krajowymi. Pełny tekst referatu przedstawiamy w tym numerze PH (str. 7-11).

Bardzo dużym zainteresowaniem słuchaczy cieszyły się kolejno prezentowane doniesienia naukowe. Komuni-

kat przygotowany przez międzynarodowy zespół, w składzie Alicja Borowska, Henry Reyer, Klaus Wimmers, Patrick Varley i Tomasz Szwackowski pt. „DETEKCJA REGIONÓW GENOMU WARUNKUJĄCYCH CECHY UŻYTKOWE ŚWIŃ PRZY ZASTOSOWANIU ANALIZY ENTROPII – PIERWSZE WYNIKI”, wygłosiła dr A. Borowska. Pracę przygotowali wspólnie naukowcy z Polski (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), Niemiec (Leibniz Institute of Farm Animal Biology) i Irlandii (Sion Road, Kilkenny, Hermitage Genetics). Dla 940 osobników analizowano następujące cechy użytkowe: grubość słoniny – BF, liczbę dni do osiągnięcia 110 kg masy ciała – D110, wartość hodowlaną D110 – BVD110, współczynnik konwersji paszy – FCR, wartość hodowlaną FCR – BVFCR, zawartość mięsa w tuszy – PCL, wartość hodowlaną PCL – BVPCl, terminal line index dla Maxgro – TLIMG, wartość hodowlaną liczby żywo urodzonych prosiąt – BVNBA, wartość hodowlaną masy urodzeniowej – BVBWT, wartość hodowlaną miotu/lochę/rok – BVLSY. Wartości cech sklasyfikowano według kwartyli. Dane molekularne obejmowały 61 565 SNPów. Zastosowano dwa kryteria ich selekcji. W wyniku tego w analizie entropii uwzględniono 52 920 SNPów. Dla każdego *locus* oszacowano współczynnik entropii i entropii warunkowej. Na podstawie tych wyników wybrano po 100 najważniejszych SNPów dla każdej z cech. Każde 100 SNPów było zlokalizowane w różnych chromosomach. Badania wykazały istotne regiony genomu świni warunkujące cechy użytkowe. Najwięcej z nich, zdaniem autorów doniesienia, zlokalizowanych jest na chromosomie 1.

Ze względu na znaczenie hodowlane i produkcyjne, zagadnienia związane z tempem wzrostu, otluszczeniem i użytkowością rozplodową świń są w ostatnich latach bardzo często przedmiotem badań w różnych ośrodkach naukowych. Członkowie Sekcji opracowali i przedstawili fragmenty lub pierwsze wyniki badań prowadzonych w swoich jednostkach. Zespół autorski z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, w składzie: Agnieszka Gimińska, Hanna Jankowiak, Wojciech Kapelański i Maria Bocian, przygotował komunikat pt. „WPŁYW POLIFORMIZMU GENU RECEPTORA PROLAKTYNY NA TEMPO WZROSTU I OTŁUSZCZENIE MŁODYCH LOSZEK”. Wyniki badań omówiła mgr A. Gimińska. Podsumowując uzyskane rezultaty stwierdziła, że polimorfizm genu receptora prolaktyny może wpływać na cechy rozrodcze świń, niezależnie od wpływu ich tempa wzrostu i otluszczenia.

Aurelia Mucha, Katarzyna Ropka-Molik, Katarzyna Piórkowska i Magdalena Szyndler-Nęcza z Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego w Krakowie przygotowały, a pierwsza autorka dr A. Mucha wygłosiła komunikat pt. „EKSPRESJA GENU *WNT7A* W TKANKACH JAJNIKA, JAJOWODU I ROGU MACICY W RÓŻNYCH FAZACH CYKLU PŁCIOWEGO U ŚWIŃ”. Gen *Wnt7a* ma wpływ na rozwój zarodka, dlatego podjęto badania, których celem była analiza zmian ekspresji tego genu w tkankach jajnika, jajowodu i rogu macicy w różnych fazach cyklu płciowego u świń. Najmniejszy poziom transkryptu stwierdzono w jajniku w fazie folikularnej, natomiast w jajowodzie w poszczególnych fazach był on porównywalny. W tkance rogu macicy największą ilość mRNA wykazano w fazie lutealnej; oszacowano statystyczne różnice pomiędzy ekspresją w tej fazie cyklu a ekspresją w loszek w fazie przed dojrzwianiem ($P < 0,05$). Analizując względną ilość genu *Wnt7a* w tkance jajnika, jajowodu i rogu macicy w różnych fazach cyklu wykazano różnice statystycznie istotne. Poziom transkryptu w tkance rogu macicy w fazie folikularnej oraz lutealnej różnił się

statystycznie wysoko istotnie w porównaniu z tkanką jajnika i jajowodu ($P < 0,01$).

Zespół z UTP w Bydgoszczy, w składzie: Artur Mazurowski, Agata Milczewska, Bogna Kowaliszyn i Sławomir Mroczkowski, przedstawił doniesienie. „ANALIZA WPŁYWU POLIMORFIZMU GENU *ZAR1* W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH CECH REPRODUKCYJNYCH LOCH RASY WIELKA BIAŁA POLSKA”. Gen zatrzymania zygotycznego *ZAR1* u trzody chlewnej zlokalizowany jest w chromosomie 8. Białko kodowane przez ten gen jest zaangażowane w prenatalny rozwój zarodka, dlatego ma on istotny wpływ na wskaźniki reprodukcyjne. Odwrotna tendencja uzyskana dla liczebności miotów pierwszego i drugiego w zależności od genotypu *ZAR1/CC* i *ZAR1/CT* wskazuje na potrzebę dalszych badań.

Rozrodu świń dotyczyło też doniesienie zespołu: Tomasz Schwarz, Ryszard Tuz, Jacek Nowicki i Martyna Małopolska z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, przygotowane we współpracy z Pawłem Bartlewskim z University of Guelph (Kanada). Prezentację pt. „WIELKOŚĆ MIOTU LOCH O RÓŻNEJ DŁUGOŚCI POCHWY I SZYJKI MACICY W ZALEŻNOŚCI OD TERMINU PIERWSZEJ INSEMINACJI” przedstawił dr Tomasz Schwarz. Różnice w liczbie prosiąt żywo urodzonych w miocie przez loszki, które inseminowano w różnych porach roku okazały się nieistotne statystycznie. Stwierdzono jednak korzystną zmianę produkcyjności w zależności od długości pochwy i szyjki macicy (VCL), co pozwala stwierdzić, że cecha ta może być fenotypowym markerem wczesnej produkcyjności loszek.

Dorota Bugnacka oraz Bartosz Karpiński i Jacek Białkowski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przygotowali komunikat pt. „EFEKTYWNOŚĆ ODCHOWU PROSIĄT ODSADZONYCH I WARCHLAKÓW ŻYWIANYCH MIESZANKĄ Z UDZIAŁEM BIAŁKA ZIEMNIACZANEGO”. Tematyka białkowego bezpieczeństwa kraju jest ważna z uwagi na potrzeby żywieniowe zwierząt monogastrycznych, świń i drobiu, dlatego wybór tematu należy uznać za w pełni uzasadniony.

Praca przygotowana przez pracowników Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie: Anitę Kołodziej-Skalską, Marię Kawęcką, Eugenię Jacyno, Arkadiusza Pietruszkę, Marianą Kamyczka, Beatę Matysiak i Annę Sosnowską, pt. „WPŁYW WYBRANYCH ANTYOKSYDANTÓW STOSOWANYCH W ŻYWIENIU TUCZNIKÓW NA ZAWARTOŚĆ CHOLESTEROLU I PEROKSYDACJĘ LIPIDÓW W MIĘSIE” wzbudziła duże zainteresowanie. Oczekiwania konsumentów w zakresie jakości produktu stale rosną. Obecnie istnieją możliwości jego poprawy, dlatego wybór tematu do prezentacji w ramach obrad sekcji należy uznać za właściwy. Przeprowadzone badania były odpowiedzią na zmiany, jakie się dokonały poprzez wieloletnią intensywną pracę hodowlaną nad trzodą chlewną, której efektem był wzrost mięsności i pogorszenie jakości mięsa.

Zespół w składzie: Kamil Duziński, Dariusz Lisiak, Sebastian Środoń i Damian Knecht, reprezentujący Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu oraz Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Poznaniu, przedstawił doniesienie naukowe pt. „BIOLOGICZNE CZYNNIKI WARUNKUJĄCE JAKOŚĆ TECHNOLOGICZNĄ TUSZ WIEPRZOWYCH”. Podkreślono, że stosowany w przetwórstwie surowiec wieprzowy powinien odznaczać się odpowiednią i wyrównaną jakością technologiczną. Zdaniem autorów, analiza jakościowa powinna uwzględniać pomiary kwasowości (pH) oraz przewodności elektrycznej, na które wpływ ma zarówno klasa mięsności, jak i masa półtuszy.

Wygłoszone referaty i zaprezentowane doniesienia naukowe spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników obradujących w Sekcji Chowu i Hodowli Trzody Chlewnej. Spotkanie było okazją do wymiany poglądów naukowych i twórczej dyskusji. Głos zabierali m.in. prof. Wojciech Kapelański, Grażyna Michalska, Damian Knecht, Stanisław Kondracki, Anna Rekiel oraz dr hab. Agnieszka Korwin-Kossakowska – prof. IGHZ, dr Ewa Skrzypczak i dr Karolina Szulc.

Spotkanie zakończyło podziękowanie skierowane pod adresem wszystkich uczestników oraz autorów opracowanych materiałów naukowych, w szczególności tych, którzy wygłosili referaty i przedstawili w formie prezentacji wyniki swoich badań.

Następnie, zgodnie z planem, przeprowadzono wybory Zarządu Sekcji Chowu i Hodowli Trzody Chlewnej, poprzedzone złożeniem sprawozdania z działalności przez ustępującą Przewodniczącą – prof. dr hab. Annę Rekiel. Tę część spotkania poprowadził prof. dr hab. Stanisław Kondracki. W wyniku tajnego głosowania, Przewodniczącą Sekcji na kolejną kadencję została wybrana jednogłośnie prof. dr hab. Anna Rekiel. W skład Zarządu weszli: prof. dr hab. Janusz Falkowski, prof. dr hab. Wojciech Kapelański, dr hab. Arkadiusz Pietruszka, dr hab. Justyna Więcek, dr Aurelia Mucha i dr Ewa Skrzypczak.

Na koniec spotkania pod adresem gospodarzy – prof. dr hab. Sławomira Mroczkowskiego Przewodniczącego Bydgoskiego Koła PTZ, a jednocześnie Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego 80. Zjazdu PTZ i Jego zastępcy prof. dr hab. Bronisława Borysa, skierowano serdeczne podziękowania za organizację zjazdu. **(Anna Rekiel)**

SEKCJA CHOWU I HODOWLI KONI

Obrady Sekcji prowadzone były w ramach sesji plenarnej, której przewodniczył Pan prof. dr hab. Zbigniew Jaworski z Katedry Hodowli Koni i Jeździectwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i sesji posterowej prowadzonej przez Panią dr hab. Dorotę Lewczuk z Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu. Obrady Sekcji, w których uczestniczyło 20 osób, poprzedziło krótkie sprawozdanie Pani prof. dr hab. Anny Stachurskiej z Katedry Hodowli i Użytkowania Koni Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dotyczące poruszanej na 66. Zjeździe EAAP (Warszawa, 31.08-04.09.2015 r.) tematyki hipologicznej. Problematyka chowu, hodowli i użytkowania koni przedstawiana była w 23 doniesieniach naukowych. Wiodącą tematyką prezentowanych prac był wpływ różnego rodzaju utrzymania na zachowanie się i stan emocjonalny koni, efekty ekonomiczne związane ze sportem jeździeckim, organizacja pracy w ośrodkach jeździeckich, czynniki wpływające na wartość hodowlaną osłów oraz użytkowanie mleczne koni i osłów. Nauka polska była reprezentowana przez przedstawicieli Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Instytutu Zootechniki PIB w Baliarach oraz Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zespół z Lublina zaprezentował trzy prace, do których badania prowadzono w ramach projektu badawczego finansowanego przez NCBIIR (nr 180061) pt. „Metody łagodzenia stresu w aspekcie dzielności wyścigowej koni arabskich czystej krwi”. Zgłoszone przez wspomniany zespół trzy prace dotyczyły oceny wpływu muzykoterapii i fizjoterapii na określony za pomocą wskaźników fizjologicznych i biochemicznych poziom stresu i pobudliwości emocjonalnej koni arabskich czystej krwi podczas pierwszego sezonu wyścigowego. Ważnym aspektem była również analiza porównawcza wpływu wymienionych metod na poziom kor-

tyzolu w ślinie badanych koni. Naukowcy z Instytutu Zootechniki PIB oraz Uniwersytetu Rzeszowskiego prezentowali badania dotyczące różnic pomiędzy regionami DNA koni ze skórą objętą sarkoidami i skórą ze zdrową tkanką.

W ramach sesji plenarnej w Bydgoszczy zaprezentowanych zostało 9 prac, spośród 28 zgłoszonych na Zjazd. O wyborze tych prac zdecydowała różnorodność tematyczna, jak również innowacyjność metod badawczych i statystycznych. Prelegenci poruszali m.in. zagadnienia dotyczące programu ochrony zasobów genetycznych koni sokólskich, sztumskich i koników polskich (prace wykonane w Katedrze Hodowli Koni i Jeździectwa UWM w Olsztynie i Instytucie Zootechniki PIB), dzielności wyścigowej koni arabskich czystej krwi rozpatrywanej w kontekście wieku matki, jak również aktywności układu autonomicznego mierzonego za pomocą częstotliwościowej metody odczytu zmienności rytmu serca (prace wykonane w Zakładzie Hodowli Koni UR w Krakowie i Katedrze Hodowli i Użytkowania Koni UP w Lublinie); druga z wymienionych prac finansowana z puli NCBiR w ramach Programu Badań Stosowanych, nr 180061). Wśród tematów znalazła się również analiza wpływu różnic osobniczych na skład mleka klaczy (praca wykonana w Zakładzie Hodowli Koni i Jeździectwa UP we Wrocławiu), zdolności uczenia się koni a skuteczności naturalnej metody treningu (praca wykonana w Katedrze Hodowli i Użytkowania Koni UP w Lublinie), wpływu temperamentu jeźdźcy na cechy charakteru i zachowania się koni (praca wykonana w Zakładzie Hodowli Koni UP w Poznaniu), porównania tempa wzrostu wymiarów ciała z wiekiem koni, w czasie którego dochodzi do kostnienia chrząstki nasadowej dolnego końca kości promieniowej (praca wykonana w Zakładzie Hodowli Koni UR w Krakowie), a także charakterystyki klaczy w największej prywatnej Stadninie Koni Pełnej Krwi Angielskiej „Damis” w Awajkach (praca wykonana w Katedrze Hodowli Koni i Jeździectwa UWM w Olsztynie). Po prezentacji każdej z prac był czas na zadawanie pytań autorom i dyskusję. Szczególnie zagorzała dyskusja, której inicjatorem był Pan prof. dr hab. Jędrzej Krupiński – Pełnomocnik ds. Genomicznej Oceny Zwierząt Instytutu Zootechniki PIB, dotyczyła problemów związanych z ochroną zasobów genetycznych koni.

Po zakończeniu sesji plenarnej przewodnicząca Sekcji Pani dr hab. Dorota Lewczuk z Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu przedstawiła sprawozdanie z działalności Sekcji w kadencji 2012-2015. Następnie przystąpiono do wyboru nowych władz Sekcji. Przewodniczącą została Pani dr hab. Iwona Janczarek, a sekretarzem Pani dr hab. Katarzyna Strzelec z Katedry Hodowli i Użytkowania Koni UP w Lublinie, wiceprzewodniczącą wybrano natomiast Panią dr Grażynę Polak z Instytutu Zootechniki PIB.

Ostatnim etapem obrad była sesja posterowa, w czasie której każda z prac była pokrótce prezentowana przez jej autorów. Podobnie jak podczas sesji plenarnej, tematyka prezentowanych prac była bardzo różnorodna. Poruszone były m.in. kwestie kostnienia chrząstek kopytowych kończyn piersiowych oraz zmian patologicznych paliczka środkowego i stawu koronowego koni zimnokrwistych, współczynnika spokrewnienia i inbredu koni huculskich, polimorfizmu genów miostatyny, hormonu wzrostu i kinazy pirogronianowej w populacji koni zimnokrwistych, genetycznej zmienności koni rasy wielkopolskiej na podstawie analizy rodowodowej reproduktorów, ekspresji genu *GDF9* w rosnących pęcherzykach jajnikowych klaczy, a także długości okrywy włosowej koni i kuców w zależności od warunków utrzymania, wpływu warunków środowi-

skowych rezerwatu w Popielnie na koncentrację składników mineralnych w sierści i rogu kopytowym koników polskich, oceny osteochondrozy polskich koni półkrwi według sytemu niemieckiego, a także polimorfizmu genów *ACVR1*, *ANLN*, *CPVL*, *XIRP2*, *MATN1* związanych z występowaniem osteochondrozy koni (badania sfinansowano w grantu NCN 2011/01/B/NZ2/00893), jak również ogólnej charakterystyki koni startujących w Mistrzostwach Polski Młodych Koni w WKKW, analizy biometrycznej koni arabskich czystej krwi i analizy wybranych elementów próby dzielności koni huculskich w odniesieniu do końcowych wyników wartości użytkowej. Nie zabrakło również prac z zakresu fizjologii wysiłku, morfometrii plemników, inteligencji koni, a także zagadnień poruszających problem zachowania dobrostanu koni i przedstawienia ciekawego przypadku wspólnego odchowu żrebięcia przez dwie klacze. Generalnie najwięcej, bo aż osiem doniesień zostało zgłoszonych z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie (Zakład Hodowli Koni), cztery doniesienia z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (Katedra Hodowli Koni i Jeździectwa), po trzy doniesienia z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (Katedra Hodowli i Użytkowania Koni i Katedra Biochemii) oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (Katedra Nauk Morfologicznych oraz Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt). Po dwa doniesienia były przygotowane przez Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (Zakład Hodowli Koni), Uniwersytet Rzeszowski (Katedra Produkcji Zwierzęcej i Oceny Produktów Drobiarskich). Pozostałe ośrodki naukowe, czyli Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu (Zakład Hodowli Koni i Jeździectwa), Instytut Zootechniki PIB, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy (Zakład Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt) oraz Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach (Katedra Genetyki i Hodowli Koni) zgłosiły po jednym doniesieniu.

Miłym akcentem obrad plenarnych Sekcji była wizyta Pana Jacka Soborskiego – prezesa Kujawsko-Pomorskiego Związku Hodowców Koni, który podzielił się z uczestnikami obrad radosną informacją nt. olbrzymiego sukcesu hodowlanego, jaki osiągnął Pan Stanisław Szurik z Matyldzina, hodowca ogiera rasy polski koni szlachecki półkrwi o nazwie MJT NEVADOS S (Calvados Z – Nestia S po Romualdo). Wspomniany ogier zwyciężył w 2015 roku w Mistrzostwach Świata Młodych Koni w skokach przez przeszkody w Lanaken, startując w kategorii koni 7-letnich. (**Iwona Janczarek**)

SEKCJA CHOWU I HODOWLI OWIEC I KÓZ

Obrady Sekcji obejmowały trzy następujące punkty programu:

- prezentacja komunikatów naukowych i dyskusja;
- wybory Przewodniczącego i Zarządu Sekcji;
- dyskusja z udziałem przedstawicieli Polskiego Związku Owczarskiego na temat „*Obecne i przyszłościowe wykorzystanie ras owiec wytworzonych w Polsce po II wojnie światowej – ciąg dalszy*”.

Pierwszy punkt programu, prowadzony przez dr hab. prof. nadzw. UTP w Bydgoszczy Henrykę Bernacką oraz dr hab. prof. nadzw. UP w Lublinie Annę Szymanowską, obejmował prezentację 29 komunikatów naukowych zgłoszonych przez zespoły autorskie reprezentujące 1 słowacki i 12 polskich ośrodków naukowych (uczelnie wyższe i instytuty naukowe) oraz Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie. Omawianie poszczególnych

doniesień polegało na tym, że Prowadzące przedstawiały w ramach prezentacji multimedialnej tytuł i nazwiska autorów wraz z afiliacją i po bardzo krótkim wprowadzeniu otwierały dyskusję. Należy zaznaczyć, że uczestnicy Sejsji mieli możliwość wcześniejszego zapoznania się z treścią poszczególnych doniesień. Taka forma prezentacji znalazła pełne uznanie i planuje się kontynuowanie tego rozwiązania w przyszłości.

Tematykę komunikatów podzielić można na następujące grupy zagadnień:

- czynniki warunkujące cechy jakościowe mięsa, mleka i wełny;
- stan zdrowia a produktywność;
- wpływ żywienia na produktywność i wskaźniki fizjologiczne;
- ekonomika produkcji i badania rynku surowców małych przeżuwaczy.

Obiektem analiz lub badań były zwierzęta takich gatunków, jak: owca, koza, daniel i alpaka.

Doniesienia tematycznie związane z badaniem czynników warunkujących jakość mięsa, mleka i wełny stanowiły najbardziej liczną grupę. Analizowano wpływ genotypu zwierząt, suplementowania pasz różnymi dodatkami, wieku, masy ubojowej, metody tuczu, typu urodzenia na jakość wspomnianych surowców.

Czynnikami analitycznymi były również warunki przechowywania mięsa. W odniesieniu do badań wełny problem badawczy dotyczył oceny stopnia zanieczyszczenia włókna alpaka, wykorzystania urządzeń ultradźwiękowych w procesie prania wełny, analiz struktury histologicznej wełny owczej pod wpływem skażenia środowiska metalami ciężkimi oraz badań morfologicznych włosów owiec pochodzących z wykopalisk.

Problematyka zależności pomiędzy stanem zdrowia a produktywnością dotyczyła badania następstw zakażenia kóz lentiwirusami małych przeżuwaczy (SRLV) w odniesieniu do użyteczności mlecznej tych zwierząt oraz zmian jakości mleka u owiec z infekcją gruczołu mlekowego. W ramach omawianej problematyki analizowano również przyczyny śmiertelności jagniąt odchowywanych w warunkach chowu alkierzowego. U alpaka utrzymywanych w warunkach Polski analizowano z kolei poziom zakażeń pasożytami wewnętrznymi.

W ramach grupy tematycznej odnoszącej się do żywienia zwierząt przedstawiono tematy badawcze dotyczące wpływu konkretnych pasz lub dodatków paszowych na badane cechy produkcyjne i parametry morfologiczne i biochemiczne krwi, charakteryzujące fizjologiczną reakcję organizmu owiec i kóz na badany czynnik.

W grupie zagadnień dotyczących ekonomiki produkcji i badania rynku surowców małych przeżuwaczy przedstawiono analizę rynku mięsa alpaka i lama oraz sytuację na światowym rynku mięsa owczego, a także analizę ekonomiczną stosowania różnych metod profilaktyki przeciwpasożytniczej.

Kolejnym punktem obrad Sekcji były wybory Przewodniczącego i Zarządu. Obradom przewodniczył prof. dr hab. Roman Niżnikowski. Na wstępie dotychczasowy przewodniczący prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki przedstawił sprawozdanie ustępującego Zarządu z działalności w latach 2012-2015 stwierdzając, że w okresie sprawozdawczym odbyły się zebrania plenarne Sekcji podczas kolejnych Zjazdów Naukowych Towarzystwa (2012 r. – Wrocław, 2013 r. – Kraków, 2014 r. – Siedlce, 2015 r. – Bydgoszcz), podczas których zaprezentowano 138 doniesień. Wszystkie dotyczyły małych przeżuwaczy, głównie owiec i kóz, ale też alpaka i lama. Tematyka donie-

sień dotyczyła takich zagadnień, jak: uwarunkowania ilości i jakości mięsa, mleka oraz przetworów; chowu i hodowli małych przeżuwaczy; roli i funkcji małych przeżuwaczy w środowisku przyrodniczym oraz struktury genetycznej wybranych populacji małych przeżuwaczy. W okresie sprawozdawczym członkowie Sekcji zorganizowali lub współorganizowali wiele spotkań, konferencji i seminariów tematycznie związanych z małymi przeżuwaczami. Dla przykładu wymienić tu można:

– Warsztaty Przyrodnicze „Czynna ochrona przyrody z wykorzystaniem rodzimych ras owiec”, Lublin – Zwierzyniec, 18-19 października 2012 r.;

– Sympozjum „Program rolnośrodowiskowy po 2013 roku”, Lublin, 14-15 listopada 2012 r. (organizator IZ w Balicach);

– Konferencję naukową „Dobrostan zwierząt – wspólczesne wyzwania dla hodowców i lekarzy weterynarii”, Poznań, 19 kwietnia 2012 r.;

– Międzynarodową Konferencję i Warsztaty Wdrożeniowe „Jagnię z Lubelszczyzny”, Lublin 21-22 listopada 2013 r.;

– Konferencję Promocyjną „Produkty z chmielu i jagnięciny – promocją Lubelszczyzny”, Lublin, 24 kwietnia 2014 r.;

– „Kołodzkie rendez-vous z jagnięciną i gęsiną”, Kołuda Wielka, 11 marca 2015 r.;

– Konferencję naukową „Obecne i przyszłościowe wykorzystanie ras owiec wytworzonych w Polsce po II wojnie światowej”, Poznań, 24-25 czerwca 2015 r.;

– Święto baraniny i Mistrzostwa Polski w podawaniu baraniny organizowane corocznie w Ustroniu.

W sprawozdaniu ustępujący Przewodniczący stwierdził, że członkowie Sekcji na co dzień czynnie włączają się w działania na rzecz owczarstwa i koziarstwa. Uczestnicy udzielili absolutorium ustępującemu Zarządowi, po czym Prowadzący zarządził wybory Przewodniczącego, proponując jako kandydata prof. dr hab. Tomasza M. Gruszeckiego. Kandydatura ta została zaakceptowana przez aklamację. Następnie Przewodniczący zaproponował skład nowego Zarządu, który znalazł pełne poparcie członków PTZ uczestniczących w obradach Sekcji. Wybrany Zarząd Sekcji przez kolejne lata będzie pracował w następującym składzie: prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki – przewodniczący, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie; dr hab. prof. nadzw. Henryka Bernacka – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy; prof. dr hab. Bronisław Borys – Instytut Zootechniki PIB Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka; prof. dr hab. dr h.c. Jędrzej Krupiński – Instytut Zootechniki PIB w Balicach; prof. dr hab. Czesława Lipecka – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie; prof. dr hab. Stanisław Milewski – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie; prof. dr hab. Piotr Nowakowski – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu; prof. dr hab. Roman Niżnikowski – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; prof. dr hab. Piotr Ślósarz – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Kolejna część obrad poświęcona była dyskusji zapoczątkowanej podczas konferencji w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu w czerwcu 2015 roku. Dyskusję prowadzili prof. dr hab. Bronisław Borys i prof. dr hab. Roman Niżnikowski. Po wprowadzeniu prof. dr hab. Piotra Ślórsza odbyła się ciekawa wymiana poglądów pomiędzy pracownikami i członkami Polskiego Związku Owczarskiego a pracownikami naukowymi uczelni wyższych i instytutów badawczych. Temat dyskusji zdominował temat trudnej sytuacji w owczarstwie polskim. Wska-

ziano na konieczność wspólnych działań na rzecz owczarstwa i potrzebę poszukiwania alternatywnych sposobów zagospodarowania małych przeżuwaczy w gospodarce, co mogłoby poprawić ekonomikę produkcji.

Na zakończenie przewodniczący Sekcji podziękował autorom doniesień, uczestnikom za udział w obradach i dyskusję, a gospodarzom za organizację całego spotkania. **(Tomasz M. Gruszecki)**

SEKCJA CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

Obrady Sekcji miały miejsce w gościnnych progach Zakładu Hodowli Owiec, Kóz i Zwierząt Futerkowych Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego (UTP) w Bydgoszczy, przy ul. Kordeckiego 20. W spotkaniu uczestniczyło 24 członków Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego oraz zaproszeni goście, po dwie osoby z Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie i Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie Oddział w Bydgoszczy. Obradom przewodniczyła pani prof. dr hab. Grażyna Jeżewska-Witkowska, która bardzo serdecznie powitała wszystkie zgromadzone osoby.

Na obrady Sekcji zgłoszono 27 doniesień, w tym: 9 dotyczących hodowli królików, po 6 odnoszących się do hodowli norek i szynszyli, 3 traktowały o lisach, 1 o nutriach oraz 2 ogólne, omawiające krajową sytuację w hodowli zwierząt futerkowych oraz ochronę zasobów genetycznych zwierząt w Polsce. Należy podkreślić szeroki wachlarz podejmowanych tematów oraz aktualność omawianych zagadnień. Doniesienia zostały zaprezentowane przez przedstawicieli ośrodków naukowych: Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i Wrocławiu, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego w Balicach, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie i Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Po wystąpieniach nawiązała się interesująca i ożywiona dyskusja.

Referat wprowadzający na temat tendencji w hodowli zwierząt futerkowych w Polsce wygłosił dr inż. Jacek Zawiaślak z UTP w Bydgoszczy. Po części referatowej zostały przeprowadzone wybory do nowych władz Sekcji. Zanim to jednak nastąpiło, ustępująca przewodnicząca pani prof. dr hab. Grażyna Jeżewska-Witkowska złożyła sprawozdanie z mijającej trzyletniej kadencji. Zostało ono przyjęte jednomyślnie, udzielono także absolutorium ustępującemu Zarządowi Sekcji. Słowa podziękowania w imieniu całej Sekcji za przykładową postawę pani Profesor jako przewodniczącej, a zarazem osoby pełnej życzliwości wobec wszystkich członków Sekcji, złożył pan prof. dr hab. Paweł Bielański z Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego w Balicach. Następnie powołano Komisję Wyborczą, na czele której stanął pan prof. dr hab. Andrzej Gugolek. Do pełnienia funkcji przewodniczącej ponownie zgłoszono panią prof. dr hab. Grażynę Jeżewską-Witkowską. Kandydaturę tę przyjęto jednogłośnie. Wybrano także nowy Zarząd Sekcji, w skład którego weszli następujący członkowie: prof. dr hab. Marian Brzozowski, dr hab. Lidia Felska-Błaszczyk, prof. dr hab. An-

drzej Gugolek, dr hab. Dorota Kowalska prof. nadzw. IZ, prof. dr hab. Stanisław Socha, prof. dr hab. lek. wet. Olga Szeleszczuk, dr inż. Jacek Zawiaślak i jako sekretarz mgr inż. Eleonora Kopeć.

W przerwie obrad organizatorzy (Natasza Świąćicka i Jacek Zawiaślak), w związku z jubileuszowym 80. Zjazdem Naukowym PTZ, przygotowali wystawę fotografii minionych Zjazdów dotyczących Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych. Można było więc wspominać minione Zjazdy i przywołać w pamięci Tych, których już w tym roku na spotkaniu zabrakło.

W końcowej części posiedzenia zebrani z dużym zainteresowaniem wysłuchali pana prof. dr hab. Mariana Brzozowskiego, który przekazał swoje wrażenia z dopiero co zakończonego 66. Zjazdu Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP), organizowanego w Warszawie przez Polskie Towarzystwo Zootechniczne. Zjazd był znaczącym wydarzeniem naukowym, a także nie lada wyzwaniem logistycznym dla organizatorów, bo uczestniczyło w nim około 1200 osób z całego świata.

Na zakończenie obrad Sekcji tradycyjnie już pan prof. dr hab. Stanisław Socha zaprosił wszystkich do pamiątkowego zdjęcia. **(Jacek Zawiaślak, Natasza Świąćicka)**

Fot. Członkowie Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych (fot. S. Socha)

SEKCJA CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT TOWARZYSZĄCYCH I DZIKICH

Podczas LXXX Zjazdu Naukowego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w Bydgoszczy odbyło się ósme robocze spotkanie Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Towarzyszących i Dzikich. Obrady części referatowo-posterowej poprowadził prof. dr hab. Leszek Drozd. Tematyka doniesień była jak zwykle w tej sekcji różnorodna i dotyczyła ogólnie problematyki związanej z hodowlą zwierząt towarzyszących, egzotycznych i wolno żyjących. Prezentowane były prace z 8 ośrodków naukowych (Bydgoszcz, Kraków, Lublin, Olsztyn, Poznań, Siedlce, Warszawa, Wrocław).

Na zgłoszonych 30 doniesień 2 przedstawiono w formie prezentacji multimedialnej. Dr inż. Małgorzata Goleman z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie omówiła problematykę pseudohodowli w Polsce (Małgorzata Goleman, Mirosław Karpiński, Piotr Czyżowski, Leszek Drozd, Katarzyna Tajchman, Urszula Cwierniewicz – „Problem pseudohodowli w Polsce”), a mgr Natalia Czuba przybliżyła problematykę hodowli ras polskich na terenie Oddziału Bydgoskiego Związku Kynologicznego w Polsce (Natasza Świąćicka, Jacek Zawiaślak, Natalia Czuba – „Tendencje w

hodowli psów ras polskich w Oddziale Bydgoskim Związku Kynologicznego w Polsce). Pozostałe doniesienia zaprezentowano w formie plakatów. Po sesji plakatowej odbyła się dyskusja dotycząca problematyki przedstawionych doniesień. Prezentowana tematyka wzbudziła duże zainteresowanie słuchaczy, a całe spotkanie było doskonałą okazją do wymiany poglądów na tematy związane z szeroko pojętą problematyką w hodowlach zwierząt towarzyszących i dzikich.

Wszystkie prace prezentowane na tegorocznym spotkaniu znalazły się w materiałach Zjazdu (Produkty lokalne pochodzenia zwierzęcego szansą rozwoju regionalne-

go. LXXX Zjazd Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Bydgoszcz, 21-23 września 2015).

Po części doniesieniowo-plakatowej odbyły się wybory przewodniczącego Sekcji na kadencję 2015-2019.

W wyniku przeprowadzonego zebrania i wyborów postanowiono, że przewodniczącym Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Towarzyszących i Dzikich zostanie ponownie prof. dr hab. Leszek Drozd z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, a jego zastępcą dr hab. Paweł Janiszewski, profesor nadzwyczajny z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Sekretarzem sekcji została wybrana dr inż. Katarzyna Tajchman z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. (**Leszek Drozd**)

Seminarium zootechniczno- weterynaryjne w Poznaniu

Seminarium zootechniczno-weterynaryjne, które odbyło się 25 listopada 2015 roku w Poznaniu, było wspólnym przedsięwzięciem Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Wielkopolskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Instytutu Weterynarii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Katedry Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt, Katedry Hodowli Bydła i Produkcji Mleka oraz Katedry Żywienia Gospodarki Paszowej UP w Poznaniu, a patronat honorowy sprawowali: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezydent Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Główny Lekarz Weterynarii oraz JM Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Seminarium poświęcone było pamięci Profesora dr. hab. Czesława Janickiego – człowieka wielce zasłużonego dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i zootechniki w Polsce, naukowca specjalizującego się w pracach z zakresu ogólnej hodowli i genetycznego doskonalenia bydła oraz wielkiego działacza społecznego i wspianego dydaktyka. Profesor Czesław Janicki aktywnie działał na terenie UP w Poznaniu: był prodziekanem Wydziału Zootechnicznego, prorektorem ds. studiów, pełnił funkcję wicedyrektora w Instytucie Hodowli i Produkcji Zwierzęcej oraz wiele lat kierował Katedrą Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt. W pierwszych demokratycznych wyborach w 1989 roku został wybrany na posła Sejmu RP, a następnie powołany do rządu Tadeusza Mazowieckiego na stanowisko wicepremiera i ministra rolnictwa. Profesor był zawsze aktywny w pracach na rzecz środowiska akademickiego i rolnictwa, a w uznaniu za swoją działalność został wielokrotnie odznaczony, m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznaką Zasłużony dla Rolnictwa i Zasłużony dla Akademii Rolniczej. Za swoją pracę na rzecz regionu wielkopolskiego Profesor Czesław Janicki został uhonorowany przez Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego statuetką Złotego Hipolita. W roku 2012, w uznaniu wybitnych zasług na rzecz budowy demokratycznego Państwa Polskiego oraz osiągnięcia w działalności państwowej, publicznej i naukowo-dydaktycznej został odznaczony przez Prezyden-

Fot. 1. Prorektor UP w Poznaniu prof. dr hab. Jan Pikul w obecności uczniów Profesora C. Janickiego – Prezydenta PFHBiPM Leszka Hądzlika i Przewodniczącego Poznańskiego Koła PTZ prof. dr hab. Zbigniewa Sobka, wręcza kwiaty wdowie po Profesorze (fot. W. Andrzejewski)

ta PR Bronisława Komorowskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Profesor Czesław Janicki był członkiem kilku towarzystw naukowych, ale dużą wagę przywiązywał do swojego członkostwa w Polskim Towarzystwie Zootechnicznym, gdzie sprawował przez wiele lat funkcję Przewodniczącego Koła Poznańskiego. Za pracę na rzecz PTZ przyznano Mu Odznakę Honorową PTZ oraz tytuł Członka Honorowego PTZ.

Jego wielkie zaangażowanie w badania oraz zdolności organizacyjne wniosły znaczący wkład w rozwój polskiej myśli zootechniczno-weterynaryjnej. Profesor znakomicie łączył środowiska lekarzy weterynarii i zootechników – przez wiele lat był koordynatorem badań naukowych nad dimerem lizozymu, które doprowadziły do zarejestrowania nowoczesnego leku Lydium-KLP. Ta wielokierunkowa działalność Profesora Czesława Janickiego świetnie wiązała się z tematem Seminarium: „Dimer lizozymu – 25 lat badań”. Celem seminarium było przybliżenie uczestnikom teorii działania zdimeryzowanego lizozymu i jego praktycznego wykorzystania w leczeniu zwierząt.

Uroczystego otwarcia Seminarium dokonał w imieniu JM Rektora Prorektor prof. dr hab. Jan Pikul, który powitał obecnych na sali gości honorowych: wdowę po Profesorze Czesławie Janickim – Celinę Janicką, córkę Profesora – Ewę Janicką-Thomas oraz innych członków rodziny. Po wręczeniu kwiatów prof. dr hab. Zbigniew Sobek – były doktorant prof. Czesława Janickiego i pomysłodawca Seminarium, wygłosił referat wspomnieniowy o Profesorze – człowieku z natury serdecznym, życzliwym, o wielkiej pogodzie ducha, pełnym optymizmu i wiary w powodze-